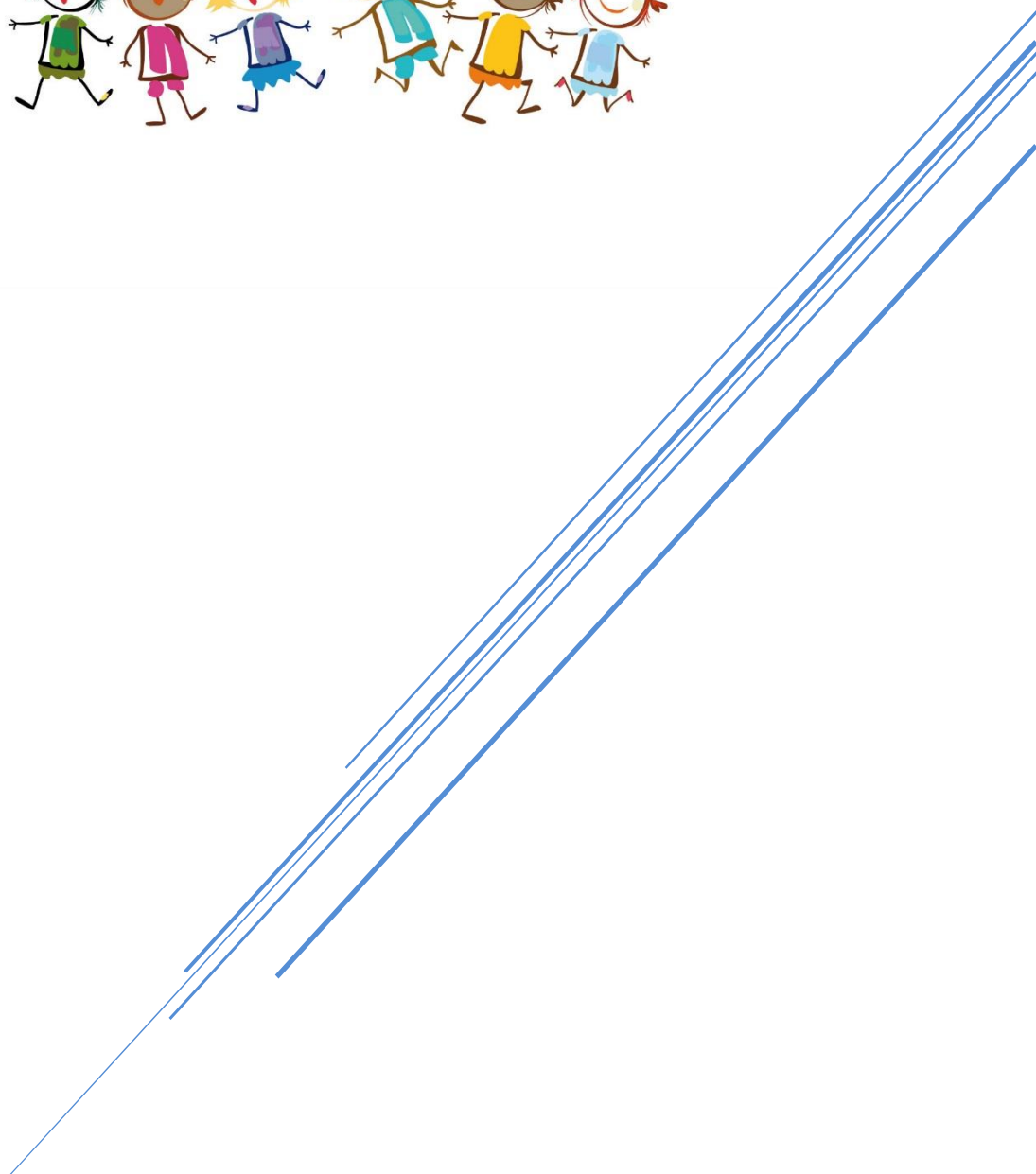

VARBERGS
KOMMUN

Likabehandlingsplan

Barnabro Förskola 2017

Innehållsförteckning

Vår vision	2
Syfte	2
Tillvägagångssätt.....	2
Utvärdering av föregående plan	3
Främjande arbete	3
Förebyggande arbete	4
Kartläggning.....	5
Åtgärdande arbete	5
Ansvarsfördelning	6
Förankring, hur görs planen känd?.....	7
Årlig uppföljning och utvärdering.....	7

Bilagor;

- Bilaga 1; Definitioner och begrepp	8
- Bilaga 2; Berörda lagtexter	9

Vår vision

- Vi vill ge barnen en trygg och inspirerande miljö där de får möjlighet att utveckla sin identitet och sina förmågor.
- Alla ska känna sig sedda, bekräftade, respekterade samt bemötas och accepteras för den de är.
- Föräldrar ska känna tillit och förtroende när de lämnar sina barn på vår förskola.

Syfte

Syftet med likabehandlingsplanen är att främja barns lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning samt förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Likabehandlingsplanen bygger på FN:s barnkonvention och regleras av diskrimineringslagen och skollagen. En trygg miljö i förskolan är en förutsättning för att barn ska kunna utvecklas.

Arbetet för likabehandling är en del av förskolans värdegrundsarbete som handlar om att aktivt främja alla barns lika rättigheter och möjligheter. Hänsyn ska tas till barnens olika behov. Barnen ska ges det stöd och den stimulans de behöver i sin personliga utveckling, för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas.

Tillvägagångssätt

Likabehandlingsarbetet ska genomsyra hela verksamheten, pedagogiken, förhållningssätt, regler och rutiner, planering och genomförande av aktiviteter. Alla som berörs av verksamheten ska ges möjlighet att delta aktivt i likabehandlingsarbetet. Planen är ett viktigt verktyg för att systematiskt utveckla likabehandlingsarbetet. Värdegrundsarbetet i förskolan omsätts och praktiseras i vardagen; i alla pågående lärprocesser och aktiviteter. För att systematiskt följa upp det använder vi följande arbetsgång:

- Utvärdering av föregående plan
- Främjande arbete
- Förebyggande arbete
- Kartläggning
- Åtgärdande arbete
- Ansvarsfördelning
- Förankring, hur görs planen känd?
- Årlig uppföljning och utvärdering

Utvärdering av föregående plan

I vårt värdegrundsarbete på äldrebarnsavdelningen arbetar vi mer kontinuerligt med värdegrundssagan ”Snick och Snack” där vi påvisar vardagliga händelser på ett enkelt sätt. Vi ser att barnen kan identifiera sina upplevelser med sagan.

På yngrebarnsavdelningen har vi observerat lek och samspel, och där märkt hur viktigt det är att vara aktivt delaktig i leken som vuxen för att ge stöd och sätta ord på deras handlingar, när språket inte räcker till.

Vi tar alla föräldrars åsikter och oro kring händelser på förskolan på största allvar. På förskolan har vi tillsammans med föräldrarna diskuterat och lyft fram att vi vill att de berättar för oss det barnet berättar hemma kring oroväckande händelser som uppstått. Vi ska tillsammans vara deras stöd. Det ger en styrka och förståelse för barnets behov.

Vi har varit lyhörda för föräldrarnas oro kring indianbyn på gården. När barnen vistas där, ska en personal finnas där. Buskar har tagits ner för att ha bättre uppsikt över gungorna, vilket bidrar till en tryggare lekmiljö.

Främjande arbete

I personalgruppen har vi en levande diskussion kring vår gemensamma barnsyn och vårt förhållningssätt gentemot barn, föräldrar och personal. Det kan ske i spontant i vardagen eller t ex genom dilemmafrågor under våra arbetsplatsträffar. Detta för att på bästa sätt möta barnens behov och respektera dem. Förhållningssättet bygger på grundläggande demokratiska värderingar och genomsyrar den pedagogiska vardagen i vår verksamhet. Aktiviteter som främjar relationer kan leda till en känsla av gemenskap som stärker känslan av tillhörighet till förskolan.

Vi samtalar med barnen när det hänt något som gjort att de blivit ovänner. Vi lyfter fram hur det som hänt upplevs för var och en som är inblandad. Det kan ske på tu man hand men också tillsammans i barngruppen. Vi använder oss av sagor och samtalsbilder. Vi arbetar dagligen kring hur man är en bra kompis och hur man ska vara mot varandra. Med hjälp av handens stopptecken har vi ett sätt att sätta gränser för barn och vuxna. Gemensamma regler inomhus och utomhus, som är framtagna ihop med barnen, har vi för att främja en bra och trygg miljö. Dessa regler finns uppsatta i varje rum, som med hjälp av bilder kan påminna barnen i deras lek.

Miljön ska vara tillgänglig för barnen, och anpassas efter barngrupp och behov. Vi ska erbjuda och vägleda barnen att prova olika miljöer och material för barnen, samt också arbeta för att motverka traditionella könsmonster. Vi arbetar för att rummen ska vara tillgängliga och intressera alla barn. I vårt genusarbete ingår att syna vår verksamhet, tänka på genusperspektivet när vi planerar och tittar på våra lärmiljöer samt dokumenterar. Vi ska vara uppmärksamma på att rummen används av både pojkar och flickor, att barnen når det material de behöver samt att material ska var synligt för att främja lek och lärande. Här ses även barnens delaktighet som en stor del av utvecklandet av rummet.

För att se till att barnen görs delaktiga och får möjlighet till inflytande i verksamheten så bjuder vi in till en ständigt pågående dialog om vad som görs och varför. Barnen har rätt till

att uttrycka sina åsikter och bli hörda. Genom relationer, samtal, uppmuntran och träning i möten med andra kan en demokratisk kompetens utvecklas. Att få rösta och välja ger barnen möjlighet till inflytande över sin vardag. Som pedagoger observerar vi vem eller vilka *som styr barnens lek för att kunna stötta och hjälpa till att fördela barnens inflytande i leken.*

För att utveckla barnens kritiska tänkande använder vi böcker/sagor, bilder, filmer och konkreta situationer – som realiserar genom samtal, dramatiseringar och öppna frågor utan rätta svar. Även livsfrågor och etiska frågor kan bemötas på detta sätt.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet handlar om att avvärja risker för trakasserier och kränkningar. Grunden för detta är att systematiskt göra kartläggningar av barnens trygghet och trivsel.

- Vi vuxna är goda förebilder mot barnen, föräldrarna och mot varandra.
- Vi arbetar för att alla ska få ett bra bemötande när de kommer till förskolan, och har också en kontinuerlig dialog med föräldrarna dagligen samt vid utvecklingssamtal.
- Vi arbetar för ett positivt klimat genom att uppmuntra positiva beteenden.
- Vi uppmuntrar barnen att våga säga ifrån – stopp!
- Vi ser kontinuerligt över hur vi planerar den inre och yttre lärmiljön, så att den anpassas till barnens lek- och utvecklingsbehov.
- Vi arbetar för att vara aktivt närvarande pedagoger och alltid finnas till hands för barnen.
- Vi arbetar för att se över barns talutrymme samt hur vi vuxna tilltalar flickor och pojkar. Alla barn ska ha möjlighet att komma till tals. Genom en ökad medvetenhet och diskussioner kring genus utvecklar vi ett gemensamt förhållningssätt. Det är inte individen som är bärare av ”genus-problematiken” utan var och en är med och skapar föreställningen om genus och normer.
- I vår planering av verksamheten för vi kontinuerligt diskussioner kring hur vi uppfyller målen. Det systematiska värdegrundsarbetet och vårt kvalitetsarbete (aktionsforskning) bidrar till att upptäcka förändringar som behöver göras.
- Vid konflikter mellan barnen pratar vi med barnen om hur det andra barnet känner sig och mår, för att skapa en förståelse om att handlingen får konsekvenser.

Kartläggning

För att upptäcka risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling arbetar vi med följande:

- Observationer, där vi använder oss av "husmodellen" så att vi kan upptäcka var i verksamheten de flesta risker för kränkningar eller diskriminering finns.
- Intervjuer av varje barn, samt bildstöd av "glada/ledsna" gubbar. Då får vi möjlighet till att höra barnens tankar kring sin upplevelse av sin vistelse på förskolan. Vi kan till exempel upptäcka rum eller ställen där barnen inte tycker om att vara eller om ett rum endast används av pojkar eller flickor.
- Medvetna samtal, för att få information om och fånga upp barns upplevelser av orättvis behandling. Vi lyfter upp händelser och pratar kring dem med barnen. Detta kan ske tillsammans i barngruppen eller med var och en. Hos de små som inte har språk, bekräftar och benämner de vuxna känslorna som barnet visar när de blivit orättvist behandlade. Detta för att se och lyfta varje barns behov.

Risker som vi upptäckt:

- Toaletterna äldre barn; vid vissa tillfällen under dagen ska många gå på toaletten samtidigt, vilket gör att barnen får en känsla av att inte kunna vara i fred, och uttrycker oro för att någon rycker upp dörren då man inte vågar låsa. Vi har haft samtal med barnen kring hur vi som kompisar kan göra för att alla ska känna att de kan vara i fred på toaletten, t ex genom att knacka på dörren innan man går in på toaletten.
- Toaletterna yngre barn; vi har diskuterat rutinerna kring blöjbyten och toalettbesök med de yngsta barnen. Vi ser till att vara lyhörda för det enskilda barnets integritetsbehov.
- Att rum ligger avsides vilket gör att vi har sämre överblick på vad som händer i de olika rummen. Vi ser till att cirkulera så mycket som möjligt i verksamheten, för att öka tryggheten i barngruppen.

Åtgärdande arbete

Förskolan har följande rutiner för hur akuta situationer ska hanteras och lösas när barn eller vuxna utsätts för trakasserier eller kränkande behandling. All personal har ansvar att direkt ingripa om de får kännedom att det förekommer kränkning eller diskriminering. Situationer ska alltid tas på allvar oavsett om barn eller vuxen visar tecken på att de blivit utsatt för trakasserier eller kränkningar av något slag. Båda arbetslagen samarbetar för att uppmärksamma varandra på trakasserier eller diskriminering hos barn och vuxna.

Barn-Barn

Den personal som uppmärksammat händelsen följer upp det med berörda barn, både enskilt men också tillsammans. Den personalen ansvarar för att berörda föräldrar får information om händelsen. Personalen ansvarar för att informera sitt arbetslag samt förskolechef om händelsen. Samma personal ansvarar för att följa upp händelsen med berörda barn samt deras föräldrar så länge behov kvarstår, samt för dokumentation.

Agera utifrån följande:

- Uppmärksamma.
- Ge stöd till det utsatta barnet.

- Samtala med var och en av barnen i en lugn miljö.
- Ta reda på vad som hänt med hjälp av HUR-frågor.
- Agera inte domare, undvik motbeskyllningar.
- Visa på att detta beteende inte är acceptabelt.

Vuxen-Barn

Om en personal upptäcker att det uppstår en situation då en vuxen kränker ett barn ska den reagera och ta reda på vad som hänt med hjälp av HUR-frågor.

Agera utifrån följande:

- Var rak och reagera. Våga sätta stopp.
- Ta det med den det berör.
- Ta det enskilt, aldrig i barngruppen.
- Berätta hur du upplevde situationen.
- Informera förskolechefen.

Vuxen-Vuxen

För att kunna agera som förebild som vuxen handlar det om att bli lyssnad på och bli mött med respekt för det man säger eller tycker. Det handlar om tonfall och tilltal i mötet med varandra. Upptäcker någon att detta inte sker agera utifrån följande:

- Våga sätta stopp, allas ansvar.
- Ta det med den det berör.
- Ta det enskilt.
- Berätta hur du upplevde situationen.
- Informera förskolechefen.

Ansvarsfördelning

Förskolechefen

Förskolechefen har yttersta ansvaret för att likabehandlingsplanen följs, utvärderas och upprättas varje år. Förskolechefen är ansvarig att kontinuerligt lyfta likabehandlingsplanen i verksamhetsplaneringen och för att gå igenom likabehandlingsplanen vid introduktion av ny personal. Förskolechefen ansvarar för att likabehandlingsplanen läggs upp på förskolans hemsida. Om det förekommer kränkande handlingar är förskolechefen skyldig att föra information vidare till huvudman.

Personalen

Alla är skyldiga att reagera och agera, för att främja och förebygga kränkande handlingar och diskriminering. Vid inskolning till förskolan så informerar personalen vårdnadshavare om förskolans likabehandlingsplan. Personalen ansvarar också för att ge information kring likabehandlingsplanen i vikarieparmen.

Föräldrarna

Om du som förälder misstänker att ditt barn eller någon annans barn utsätts för kränkande handlingar vill vi att du tar kontakt med någon ur personalen eller med förskolechef.

Förankring, hur görs planen känd?

Vi gör planen känd hos alla i verksamheten genom att alla är delaktiga när vi arbetar fram planen. Planen revideras årligen och ny personal får ta del av den vid introduktionen. Planen finns tillgänglig i vår vikariepärm. För alla vårdnadshavare finns planen tillgänglig på vår hemsida. Information kring planen ges vid inskolning och på föräldramöten finns likabehandlingsplanen med som en stående punkt.

Årlig uppföljning och utvärdering

Likabehandlingsplanen upprättas och utvärderas årligen på förskolan, och bygger på de kartläggningar som görs inom verksamheten, med start under höstterminen.

Bilaga 1. Definitioner och begrepp

Följande definitioner och begrepp används i de allmänna råden och är bland annat hämtade från diskrimineringslagen, skollagen och propositionen Ett starkare skydd mot diskriminering (prop. 2007/08:95).

En person är skyddad mot diskriminering utifrån de i diskrimineringslagen angivna *diskriminerings-grunderna*. De sju *diskrimineringsgrunderna* är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Direkt diskriminering innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Man kan också i vissa fall diskriminera genom att behandla alla lika, så kallad *indirekt diskriminering*. Med detta menas att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar ett barn eller en elev av skäl som har samband med en viss diskrimineringsgrund, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte.

Med begreppet *likabehandling* menas att alla barn eller elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett någon diskrimineringsgrunderna. Det innebär dock inte alltid att alla barn och elever ska behandlas lika, se indirekt diskriminering.

Trakasserier innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier behöver inte ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. För att underlätta läsningen inryms i den här skriften begreppet sexuella trakasserier i begreppet trakasserier.

Med diskrimineringsgrunden *könsöverskridande identitet eller uttryck* menas att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Med diskrimineringsgrunden *etnisk tillhörighet* menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Med *funktionsnedsättning* menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Med *sexuell läggning* menas homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Med *kränkande behandling* menas ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Med *elev* avses den som utbildas eller söker till annan utbildning än förskola som regleras i skollagen. Med *barn* menas den som deltar i eller söker till förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kapitlet skollagen.

Huvudman: Den som är huvudman för skollagsreglerad verksamhet, dvs. den ansvariga kommunala nämnden eller styrelsen för fristående verksamheter. I diskrimineringslagen används begreppet utbildningsanordnare men i den här skriften används begreppet huvudman oavsett vilken lagstiftning det rör sig om.

Bilaga 2. Berörda lagtexter

Diskrimineringslag (2008:567)

Svensk författningssamling 2008:567

t.o.m. SFS 2016:828

Aktuella bestämmelser i diskrimineringslagen (2008:567)

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens ändamål

1 § Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. *Lag (2014:958).*

2 kap. Förbud mot diskriminering och repressalier

Utbildning

Diskrimineringsförbud

5 § Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen (2010:800) eller annan utbildningsverksamhet (utbildningsanordnare) får inte diskriminera något barn eller någon elev, student eller studerande som deltar i eller söker till verksamheten. Anställda och uppdragstagare i verksamheten ska likställas med utbildningsanordnaren när de handlar inom ramen för anställningen eller uppdraget. *Lag (2014:958).*

6 § Förbudet i 5 § hindrar inte

1. åtgärder som är ett led i strävanden att främja jämställdhet mellan kvinnor och män vid tillträde till annan utbildning än sådan som avses i skollagen (2010:800),
2. tillämpning av bestämmelser som tar hänsyn till ålder i fråga om utbildning i förskolan, förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan eller fritidshemmet, eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen, eller
3. särbehandling på grund av ålder, om den har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Förbudet hindrar inte heller att en folkhögskola eller ett studieförbund vidtar åtgärder som är ett led i strävanden att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning. *Lag (2010:861).*

Skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier

7 § Om en utbildningsanordnare får kännedom om att ett barn eller en elev, student eller studerande som deltar i eller söker till utbildningsanordnarens verksamhet anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier, är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserier och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden.

3 kap. Aktiva åtgärder

Inledande bestämmelser

1 § Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. *Lag (2016:828).*

Arbetet med aktiva åtgärder

2 § Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att

1. undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas, och
4. följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3. *Lag (2016:828).*

3 § Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande.

Åtgärder ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt. *Lag (2016:828).*

Utbildning

Utbildningssamordnare

15 § Med utbildningsanordnare avses i detta kapitel den som bedriver

1. utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen (2010:800),
2. utbildning enligt högskolelagen (1992:1434), eller
3. utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. *Lag (2016:828).*

Utbildningsanordnarens arbete med aktiva åtgärder

16 § Utbildningsanordnaren ska inom ramen för sin verksamhet bedriva ett arbete med aktiva åtgärder på det sätt som anges i 2 och 3 §§. *Lag (2016:828).*

17 § Arbetet med aktiva åtgärder hos en utbildningsanordnare som avses i 15 § 2 och 3 ska omfatta

1. antagnings- och rekryteringsförfarande,
2. undervisningsformer och organisering av utbildningen,
3. examinationer och bedömningar av studenternas prestationer,
4. studiemiljö, och
5. möjligheter att förena studier med föräldraskap. *Lag (2016:828).*

18 § Utbildningsanordnaren ska ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

Utbildningsanordnaren ska följa upp och utvärdera de riktlinjer och rutiner som finns enligt första stycket. *Lag (2016:828).*

Skollag (2010:800)

Svensk författningssamling 2010:800

t.o.m. SFS 2017:174

6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

Ändamål och tillämpningsområde

1 § Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

Diskriminering

2 § Bestämmelser om förbud m.m. mot diskriminering i samband med verksamhet enligt denna lag finns i diskrimineringslagen (2008:567).

Definitioner

3 § I detta kapitel avses med

- elev: utöver vad som anges i 1 kap. 3 § den som söker annan utbildning än förskola enligt denna lag,
- barn: den som deltar i eller söker plats i förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap.,
- personal: anställda och uppdragstagare i verksamhet enligt denna lag, och
- kränkande behandling: ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Tvingande bestämmelser

4 § Avtalsvillkor som inskränker rättigheter eller skyldigheter enligt detta kapitel är utan verkan.

Ansvar för personalen

5 § Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Aktiva åtgärder

Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för

vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i

förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser.

Förbud mot repressalier

11 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Skadestånd

12 § Om huvudmannen eller personalen åsidosätter sina skyldigheter enligt 7, 8, 9, 10 eller 11 § ska huvudmannen dels betala skadestånd till barnet eller eleven för den kränkning som detta innebär, dels ersätta annan skada som har orsakats av åsidosättandet. Skadestånd för kränkning i andra fall än vid repressalier lämnas dock inte, om kränkningen är ringa.

Om det finns särskilda skäl, kan skadeståndet för kränkning sättas ned eller helt falla bort.

Rättegången

13 § Mål om skadestånd enligt detta kapitel ska handläggas enligt bestämmelserna i rättegångsbalken om rättegången i tvistemål när förlikning om saken är tillåten.

I sådana mål kan det dock förordnas att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad, om den part som har förlorat målet hade skälig anledning att få tvisten prövad.

Bevisbörda

14 § Om ett barn eller en elev som anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling enligt 9 § eller repressalier enligt 11 §, visar omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon har blivit utsatt för sådan behandling, är det huvudmannen för verksamheten som ska visa att kränkande behandling eller repressalier inte har förekommit.

Rätt att föra talan

15 § I en tvist om skadestånd enligt detta kapitel får Statens skolinspektion som part föra talan för ett barn eller en elev som medger det. När Skolinspektionen för sådan talan får myndigheten i samma rättegång också föra annan talan för barnet eller eleven om han eller hon medger det. För barn under 16 år krävs vårdnadshavares medgivande.

Bestämmelserna i rättegångsbalken om part ska gälla även den för vilken Skolinspektionen för talan enligt detta kapitel när det gäller jävsförhållande, pågående rättegång, personlig inställelse samt förhör under sanningsförsäkran och andra frågor som rör bevisningen.

När ett barn eller en elev för talan enligt detta kapitel får Skolinspektionen inte väcka talan för barnet eller eleven om samma sak.

16 § Rättens avgörande i ett mål där Statens skolinspektion för talan för ett barn eller en elev får överklagas av barnet eller eleven, om det får överklagas av myndigheten.

När rättens avgörande i ett mål som avses i första stycket har vunnit laga kraft, får saken inte prövas på nytt på talan av vare sig barnet eller eleven eller Skolinspektionen.